

Participatieplan Vloedbeltverbinding

Project: Realisatie Vloedbeltverbinding N743
Datum: 27 mei 2025
Auteur: Omgevingsteam Vloedbeltverbinding
Status: Concept

DISCLAIMER

Dit participatieplan is bedoeld ter indicatie van de overwegingen binnen het projectteam ten aanzien van de participatieaanpak. Deze aanzet wordt nader uitgewerkt in het Participatie- en communicatieplan Vloedbeltverbinding, dat momenteel wordt opgesteld. Na gunning wordt met Opdrachtnemer nog bekeken welke nadere invulling aan de participatieaanpak wordt gegeven.

De informatie in dit document is informatief. Er kunnen geen rechten aan worden ontleend, te meer omdat het participatieplan en de gekozen insteek eerst moeten worden vastgesteld door GS, alvorens tot de uitvoering van de aanpak kan worden overgegaan.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In het hart van Twente staat de bereikbaarheid al jaren onder druk. Op en rondom de gecombineerde Rijksweg A1/A35 tussen de knooppunten Azelo en Buren gebeuren regelmatig ongevallen. Hierdoor verslechtert de bereikbaarheid ineens snel en is gebleken dat de kwaliteit van het onderliggende wegennet te wensen overlaat.

De grote hoeveelheden verkeer in het gebied in combinatie met de structuur van het wegennet is de belangrijkste oorzaak van het grote aantal ongevallen op de A1/A35 en de verkeersinvalten rondom de samenloop van de A1/A35. De files die hierdoor ontstaan op de N743 leiden tot verkeersveiligheids- en leefbaarheidsknelpunten door en in de bebouwde kom van Zenderen en Borne.

Samen met de Rijksoverheid is vervolgens onderzocht hoe de bereikbaarheid kan worden verbeterd. Eén van de afspraken in het kader van MIRT van najaar 2019 is dat de regio (provincie en gemeenten) het onderliggende wegennet door en rond Zenderen verbetert. Dit heeft geleid tot de plannen voor de Vloedbeltverbinding. PS hebben hiertoe op 27 maart 2024 Provinciaal Inpassingsplan (PIP) Vloedbeltverbinding vastgesteld.

1.2 Scope en doel

Het project heeft de volgende doelstellingen:

- Minder verkeer op de A1/A35
- Een robuuster wegennet
- Minder verkeer door Borne en Zenderen

Om deze doelstellingen te behalen realiseert de provincie een nieuwe, vlotte, veilige en robuuste verbinding op de corridor Almelo-Hengelo/Enschede: de Vloedbeltverbinding. De nieuwe weg tussen Almelo en Borne verbindt Almelo via de nieuwe N743 ter hoogte van de Vloedbelt met de aansluiting Borne-West op de A1/A35. De weg vervangt de bestaande drukke route door de kernen Zenderen en Borne. Vanaf de rotonde bij Twence loopt de weg richting knooppunt Azelo en vandaaruit parallel aan de A1/A35 naar de afslag Borne-West. Hierbij wordt rekening gehouden met mogelijk toekomstige

uitbreiding van de A1/A35. Vanaf de Vloedbelt realiseren we ook een korte boog (de nieuwe N744) van en naar Albergen.

Het project omvat de aanleg van 6,5 kilometer nieuwe weg, 5 rotondes met enkele fietsonderdoorgangen, een spoorwegonderdoorgang, 3 viaducten, meerdere duikers en parallelstructuren voor fietsers en landbouwverkeer.

1.3 Realisatiefase

Het project bevindt zich momenteel in de voorbereidingsfase op de daadwerkelijke realisatie. Deze voorbereiding is al opgestart in de wetenschap dat het Provinciaal Inpassingsplan, de grondslag voor de aanleg, nog niet onherroepelijk is: er lopen nog 11 beroepen tegen het PIP bij de Raad van State.

Onderdeel van de voorbereidingsfase is ook het tijdig verwerven van de voor de aanleg benodigde gronden (door de afdeling Grondzaken) en het verleggen van kabels en leidingen in samenwerking met netbeheerders.

Volgens de huidige planning gaat het project in 2028 in uitvoering en gaat de weg in 2031 open voor verkeer.

1.4 Aanpak

De komst van de Vloedbeltverbinding heeft grote impact op de omgeving. Een aantal bewoners in het buitengebied ziet zich ineens geconfronteerd met (de aanleg van) een nieuwe weg, op een plek waar eerst sprake was van landelijke vergezichten, terwijl inwoners van Zenderen en Borne de leefbaarheid in hun dorp vergroot zien worden door het verdwijnen van met name spitsverkeer.

In het contact met de omgeving omarmt het projectteam (en het omgevingsteam in het bijzonder) de principes van Strategisch Omgevingsmanagement (SOM), waarbij (het voortzetten van) duurzame relaties met stakeholders en consensusgericht belangenmanagement in een omgevingsgerichte aanpak voorop staan. Deze omgevingsgerichte participatieaanpak is realistisch en proportioneel en doet recht aan de verschillende belangen in het gebied. We maken optimaal gebruik van de aanwezige kennis en ervaring van omwonenden en partners. Deze vormen op het juiste moment input voor de verschillende processtappen in het project. Bovenal is het een aanpak waarbij iedere participant weet welke ruimte er is voor inbreng en wat er met die inbreng gebeurt.

De participatieaanpak wordt verder uitgewerkt in overleg met het aan het project te verbinden advies- en ingenieursbureau en opgenomen in een gedetailleerder Participatie- en communicatieplan. Dit plan wordt telkens bij een faseovergang tegen het licht gehouden. De beschreven aanpak past binnen de kaders die de Omgevingswet stelt aan participatie en binnen de provinciale visie en werkwijze ten aanzien van participatie. Bijlagen bij het plan zijn de stakeholderanalyse en de communicatiekalender.

2. Doel en insteek participatieproces

2.1 Mate van invloed

Het project bevindt zich in de realisatiefase, waarbij de inhoud van het vastgestelde PIP – zoals de projectbegrenzing – uitgangspunt vormt voor de nadere ontwerpstappen. De ligging van de weg en van de verschillende onderdelen, zoals rotondes, spoorwegonderdoorgang, fietsonderdoorgangen en parallelstructuren zijn daarbij een gegeven. De ruimte voor participatie door en inbreng van de omgeving is daarmee beperkt. Het is daarmee belangrijk de juiste verwachtingen te scheppen ten aanzien van de invloed die de omgeving nog heeft op het eindresultaat. Die invloed is vooral nog te vinden in volgende onderdelen:

- Detaillering van de landschappelijke inpassing, het aanzicht van de weg en sociale veiligheid: hierbij halen we gebiedsinformatie en wensen op die bijdragen aan een goede inpassing van de weg in haar omgeving.

- Voorkomen hinder en overlast uitvoering: in de fase voorafgaand aan de uitvoering gaan we met de omgeving in gesprek over de uitvoering. Ondanks dat we een weg aanleggen in onontgonnen gebied en geen bestaande weg hoeven af te sluiten, kunnen er wensen zijn ten aanzien van het voorkomen van hinder en overlast op de aansluitingen, werktijden, etc.
- Meekoppelkansen: het kan voorkomen dat omgevingspartijen al bezig zijn met initiatieven die goed aansluiten bij de aanleg van de nieuwe weg. En waarbij synergievoordeel optreedt wanneer dat initiatief wordt gekoppeld aan de realisatie van de Vloedbeltverbinding. In dat geval bekijken we de mogelijkheden om samen op te trekken.
- Samenwerking met gebiedspartners: participatie is in brede zin een samenspel is, waarbij verschillende partijen gezamenlijk tot betere plannen komen. Daarom noemen we hier ook de samenwerking met verschillende organisaties op het gebied van het invullen en beheersen van verschillende raakvlakken. Denk hierbij aan de spoorwegonderdoorgang met ProRail, de verlenging van viaducten met Rijkswaterstaat, wijzigingen in het watersysteem met waterschap Vechtstromen en de inrichting en afwaardering van over te dragen wegen met de gemeente Borne.

Bij deze onderdelen voorzien we nog participatie. Er is hierin voornamelijk sprake van de participatievorm *raadplegen*. Hierbij wordt de opbrengst van het participatieproces ter kennisgeving opgevat in de nadere uitwerking van het ontwerp van de weg of het uitwerken van de uitvoeringsaanpak. We zijn als provincie niet verplicht de opbrengst te verwerken. We koppelen wel altijd terug aan participanten wat er met hun inbreng is gebeurd. Klanteisen uit de omgeving worden transparant en herleidbaar geregistreerd in Relatics.

2.2 Informeren is geen participatie

Provinciale Staten hebben in juli 2024 de Participatievisie vastgesteld. Daarin staat dat informeren geen vorm van participatie is ('bij informeren worden belanghebbenden uitsluitend geïnformeerd over de plannen; er is geen reactiemogelijkheid en geen inspraak op de besluitvorming'). Het is echter goed om te noemen dat wij in de voorbereidings- en uitvoeringsfase van dit project in grote mate aandacht voor de omgeving hebben door deze goed en tijdig te informeren. Gezien de gevoeligheden rond de grondaankoop en rond de nut en noodzaak van de nieuwe verbinding is het van belang dat de omgeving begrijpt waarom we de Vloedbeltverbinding aanleggen. Hoe en wanneer we dat doen landt uiteindelijk in de dynamische communicatiekalender, die weer voortkomt uit de participatiestrategie.

3. Doelgroepen/stakeholders

3.1 Sociaal-maatschappelijke en politieke context

De Vloedbeltverbinding kent een planologische voorgeschiedenis, met diverse studies, (beperkte) inspraaktrajecten en juridische procedures. Daarnaast is in de planfase op het gebied van participatie enkel gedaan wat wettelijk benodigd was om het Provinciaal Inpassingsplan vastgesteld te krijgen. In die planfase zijn door met name bewoners van het buitengebied zorgen geuit over geluid, natuurbehoud, aantasting van leefkwaliteit en continuïteit van bedrijfsvoering. Sommige van deze bewoners geven aan het gevoel te hebben onvoldoende gehoord te zijn. Tegelijkertijd is de verkeersdruk in Zenderen al geruime tijd onderwerp van gesprek. De maatschappelijke gevoeligheid zit in het spanningsveld tussen het verbeteren van de verkeersveiligheid en de leefbaarheid in de kernen en de effecten op landschap en omgeving op de locatie van de nieuwe weg.

Binnen de lokale politiek bestaan verschillende opvattingen over het tracé. Thema's als regionale bereikbaarheid, leefbaarheid, verkeersveiligheid en het behoud van het Twentse landschap spelen hierin een centrale rol. De maatschappelijke context vraagt om zorgvuldige afwegingen en een open participatieproces.

De sociale structuur in het projectgebied is sterk, met hechte dorpsgemeenschappen zoals in Zenderen en Bornerbroek. Inwoners organiseren zich via dorpsraden en werkgroepen en zijn actief betrokken. Deze betrokkenheid maakt de gemeenschap weerbaar, maar ook gevoelig voor ruimtelijke ingrepen.

3.1 Stakeholders

In het project hebben we te maken met de volgende (categorieën) externe stakeholders (volledige lijst en invloed/belangmatrix te delen na gunning):

- Medeoverheden:
 - o Gemeente Borne
 - o Gemeente Almelo
 - o ProRail
 - o Rijkswaterstaat Oost-Nederland
 - o Waterschap Vechtstromen
- Direct aanwonenden/grondeigenaren
- Bewonersvertegenwoordigingen, o.a.:
 - o Dorpsbelang Zenderen
 - o Dorpsraden Azelo en Bornerbroek
 - o Dorpsraad Albergen
- Bevoegde gezagen
- Netbeheerders:
 - o GasUnie, Tennet, Enexis, Vitens, Coteq, Twence, gemeente (riolering), beheerders telecom
- Weggebruikers:
 - o Gemotoriseerd verkeer huidig en toekomstig
 - o Fietzers en wandelaars
 - o Openbaar vervoer
 - o Nood- en hulpdiensten (veiligheidsregio)
 - o Landbouwverkeer
- Bedrijven op of in de buurt van de locatie van de nieuwe weg
- Belangenorganisaties natuur
- Belangenorganisaties verkeer
- Belangenorganisaties bedrijvigheid
- Media

4. Participatiemomenten

We onderscheiden de volgende subfasen in de realisatiefase:

- Voorbereiden uitvoering (conditioneren, contracteren en aanbesteden)
- Ontwerpfase toekomstig Opdrachtnemer van het Werk
- Uitvoering
- Nazorg

Hieronder staat een korte beschrijving van een aantal lopende en aankomende participatieactiviteiten in de **voorbereidingsfase** (september 2024 – 2027). Voor de overige fasen vindt op een later moment invulling van participatie en communicatie plaats.

De verdere uitwerking van de participatieaanpak hangt nauw samen met de aanpak van het advies-ingenieursbureau. Zij spelen een belangrijke rol in het concretiseren van ontwerpkeuzes en het integreren van omgevingswensen waar dit binnen de kaders mogelijk is.

De volgende participatiemomenten zetten we al in of zetten we in de toekomst tenminste in:

- Met medeoverheden vinden momenteel **start- en afstemmingsgesprekken** plaats over raakvlakken. De afspraken die we met deze partijen maken over deze raakvlakken (in termen van financiën, risico's, scope, organisatie, communicatie, etc.), nemen we op in nog te sluiten overeenkomsten.
- We starten een **bevoegd gezag-overleg** op.
- We voorzien in de voorbereidingsfase in minimaal 2 **informatiebijeenkomsten**. Op deze bijeenkomsten presenteren we onze voortgang en is er de gelegenheid tot het stellen van vragen.
- Voor het ophalen van klantwensen vinden **keukentafelgesprekken** plaats en met belangenorganisaties plaats.
- Voor inpassingsvraagstukken vinden naar behoefte en wanneer relevant **mini-ontwerpateliers** plaats.

5. Communicatie

Communicatie (informerende) is een basisvoorwaarde voor goede participatie. Participanten hebben immers voldoende informatie nodig om goed te kunnen participeren. Informeren kan ook bijdragen aan nieuwsgierigheid en betrokkenheid van (mogelijke) participanten. Ook is het belangrijk om een zorgvuldige terugkoppeling te geven aan participanten.

Als we communiceren doen we dit begrijpelijk, proactief, eerlijk, open en met aandacht voor de relatie met stakeholders. Hierbij gaan we ervan uit dat iedere doelgroep in elke fase zijn eigen informatiebehoefte heeft.

Gezien de vele vragen, meningen en belangen die er leven bij de verschillende doelgroepen is een volledig draagvlak voor de Vloedbeltverbinding niet te verwachten. Het accent in de communicatie ligt daarom voorlopig op het creëren van begrip voor nut en noodzaak, een gezamenlijk kennisniveau en beperkte participatie, waaraan communicatie ondersteunend is. Het gaat dus om informeren en constructief betrekken van de omgeving. Het duurt nog jaren voordat de Vloedbeltverbinding daadwerkelijk wordt aangelegd. Daarom is ook het vasthouden van de aandacht voor de weg van belang.

Het doel dat de provincie daarbij nastreeft, is dat alle partijen op de hoogte zijn van de stand van zaken, wat er van hen wordt verwacht, de (beperkte) mogelijkheden van participatie en het belang van de Vloedbeltverbinding inzien. Daarnaast krijgen zij meer inzicht in de rol van de provincie als partner die actief bijdraagt aan de ontwikkelingen in het gebied.

Tijdens de realisatiefase zetten we tenminste de volgende instrumenten in:

- Informatiebijeenkomsten in het gebied
- Provinciale website van het project, inclusief viewer
- Nieuwsbrief (tenminste 4x/jaar)
- Social media
- Inloopspreekuren in het gebied
- Participatieverslag

Daarnaast kunnen er op basis van behoefte ook één of meerdere Bestuurlijk informatiemomenten georganiseerd worden.